א. ס'איז דאך שבת פרשת תרומה.

דאס גופא קען דאך אבער אויסקומען בכל שנה ושנה אין אן אנדער יום בחודש - איז בקביעות שנה זו קומט דאס אויס ו' אדר.

ונוסף לזה קומט צו א דריטער ענין אין דעם שבת - אז דאס איז דער שבת וואס קומט צווישן פ' שקלים און פ' זכור, וואס דאס האט אויך א שם מיוחד ווי פוסקים רופן דאס אן שבת ההפסקה, ד.ה. די שבת וואס איז מפסיק צווישן די ד' פרשיות.

וואס צווישן פ' פרה און פ' החודש קען דאך ניט זיין א שבת הפסקה, איז דארטן דער שבת הפסקה מצד דעם שבת וואס קומט פאר פ' פרה.

און דאס גופא קען זיין אויף צוויי אופנים, אדער אז דער שבת הפסקה איז צווישן פ' זכור און פ' פרה, אדער צווישן פ' שקלים און פ' זכור, ווי דאס קומט אויס בקביעות שנה זו.

און וויבאלד אז די דריי ענינים אין דעם שבת זיינען מנהגי ישראל וואס "תורה הוא" - דארף מען ארויסנעמען א הוראה פון דעם רמז וואס איז דא אין פ' תרומה, און א הוראה פון דעם רמז וואס איז דא אין ו' אדר, און א הוראה פון דעם רמז וואס איז דא אין דער ענין פון שבת ההפסקה.

ב. כמדובר כמ"פ אז אין יעדער פרשה אין תורה זיינען דא א ריבוי ענינים, ועד"ז בנוגע צו פ' תרומה.

אבער אזוי ווי מ'האט געגעבן א נאמען צו די גאנצע פרשה - פ' תרומה, איז ע"פ תורת הבעש"ט, געבראכט אין שעהיוה"א (פ"א) אז דער שמו אשר יקרא לו בלה"ק פון א זאך גיט ארויס דער תוכן פון די גאנצע זאך - איז פארשטאנדיק אז דער נאמען "תרומה" גיט ארויס דער תוכן פון די גאנצע פרשה.

וואס אע"פ אז דער שם הפרשה גיט מען בפשטות בכדי צו מחלק זיין צווישן דער פרשה מיט א צווייטע פרשה, וואס דערפאר קלייבט מען אויס א ווארט וואס איז קרוב צו די התחלה פון די פרשה און אויך א ווארט וואס וועט אויסטיילן די פרשה פון א צווייטער פרשה, און דערפאר רופט מען ניט אן קיינע פרשיות "וידבר" אדער "ויאמר", ווארום כמה פרשיות אין תורה הויבן זיך אן מיט דער התחלה, במילא וואלט דאס ניט אויסגעטיילט איין פרשה פון א צווייטער -

איז דאס אבער נאר ע"פ פשטות הענינים, וויבאלד אבער אז די תורה איז בתכלית הדיוק, איז בשעת מ'גיט א נאמען צו א זאך ועאכו"כ א נאמען אין תורה גופא, גיט דאס ארויס דער תוכן פון די גאנצע זאך, כתורת הבעש"ט הנ"ל.

וואס דערפאר איז דער נאמען פון דער פרשה - "תרומה" גיט ארויס דער תוכן און דער צד השוה וואס איז דא אין אלע ענינים וואס רעדן זיך אין דער פרשה.

ג. וואס עפי"ז דארף מען האבן ביאור:

דער ענין התרומה וואס רעדט זיך אין אונזער פרשה איז נאר איינע פון כמה תרומות וואס זיינען דא: ס'איז דא תרומה פון חלה, "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה גו'" (שלח טו, כ), ועד"ז איז דא תרומת המעשר, ועד"ז איז דא תרומת המשכן וואס רעדט זיך בפרשתנו -

איז ווי קען מען זאגן אז "תרומה" גיט ארויס דער תוכן און דער צד השוה פון די פרשה דוקא בשעת "תרומה" איז א כללות'דיקער ענין אין כמה פרשיות, און דער תרומה פון די פרשה איז נאר איינע פון כמה תרומות?

דער צד השוה וואס מ'געפינט יע אין דער פרשה וואס טיילט איר אויס פון אנדערע פרשיות - איז דער ענין פון משכן און מקדש,

וואס אע"פ אז דער ענין המשכן געפינט מען אויך אין פ' ויקהל און פקודי - אבער דארטן רעדט זיך וועגן דער בנין הפועל, משא"כ בפרשתנו דוקא איז דא דער תחילת הציווי פון בנין המשכן, וואס דער התחלת הציווי איז עיקר וראשית פון דער גאנצער בנין, ווארום דאס גיט די נתינת כח אז מ'זאל קענען בויען א משכן לה'.

און ווי מ'זאגט "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה (בתמי')", וואס בכדי דאס אויפצוטאן מוז מען האבן א ציווי פון דעם אויבערשטן וואס דאס גיט אים א נתינת כח מלמעלה, אז מ'זאל קענען בויען "הבית הזה".

וואס עפ"ז איז ניט נאר וואס די פרשה האט ניט געדארפט הייסן "תרומה" דערפאר וואס "תרומה" גיט ניט ארויס דער תוכן און צד השוה פון די פרשה, נאר דא האט געדארפט הייסן מיט א נאמען וואס האט א שייכות מיט משכן און מקדש?

ד. די קשיא ווערט נאך גרעסער:

דער ענין פון משכן און מקדש, "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה (בתמי')", וואס דאס איז דער תוכן פון פרשתנו, איז פונקט פארקערט פון תוכן הענין פון "תרומה":

בכדי עס זאל קענען זיין "אף כי הבית הזה" מוז מען האבן א ציווי און נתינת כח מלמעלה כנ"ל, ווארום דאס איז "אף כי הבית הזה - בתמי'", און דוקא נאר דער אויבערשטער קען דאס אויפטאן, ווארום מי יאמר לו מה תעשה, און ער איז א כל יכול וכו'.

און ווי דאס איז מודגש אויך אין פסוק אז די אידן בויען טאקע דער מקדש, "ועשו לי מקדש", אבער דערנאך איז "ושכנתי בתוכם", דער אויבערשטער איז שוכן מצ"ע אין דעם מקדש.

משא"כ דער ענין התרומה איז פונקט פארקערט:

דער ווארט "תרומה" האט אין זיך צוויי אפטייטשן ווי ער זאגט אין זהר, און אויך געבראכט אין פשטני המקרא: "תרומה" מלשון "אפרשותא", דער ענין ההפרשה, און "תרומה" מלשון "הרמה".

וואס די ביידע ענינים אין תרומה זיינען פארבונדן דוקא מיט מעשה ועבודת האדם:

"תרומה" מלשון הפרשה איז פשוט דער טייטש אז מ'האט אפגעגעבן דער כח צו א מענטשן אז ער זאל מפריש זיין פון זיינע ענינים צו דעם משכן.

עד"ז דער ענין וואס תרומה איז הרמה - איז אויך דער פירוש אז א איד דארף אויפהויבן די זאך אז דאס זאל נתעלה ווערן למעלה.

וואס כאטש אז א נברא מצ"ע קען נאר דערגרייכן ביז שרש הנבראים, ובמילא קען זיין הרמה נאר דערגרייכן ביז שרש הנבראים - איז אבער מעצמו מובן וואס פאר א דרגא איז שרש הנבראים, און דער הרמה גדולה וואס איז דא בשעת מ'איז מעלה א זאך פון עשי' שבעשי' אין שרש הנבראים.

הנחה פרטית בלתי מוגה.

וואס די עבודה פון מעלה זיין א זאך ביז אין שרש הנבראים איז אויך שייך פאר מ"ת, ועד"ז איז דאס אויך שייך בא ב"נ אין זייערע ז' מצוות.

ביז ווי די גמ' זאגט אז א "נכרי ועוסק בתורה ("בשבע מצוות דידהו") הרי הוא ככהן גדול" (וואס איז ניט קיין ת"ח), וואס דער כה"ג איז "נכנס לפני ולפנים".

און דאס וואס א גוי קען דערגרייכן ביז אין שרש הנבראים איז אויך פארשטאנדיק דערפון וואס דער רמב"ם ברענגט אראפ לפסק דין בהלכה אין הל' מלכים ומלחמותיהם אז אויך "אוה"ע יש להם חלק לעוה"ב", ווען זיי זיינען מקיים זייערע ז' מצוות.

[ולאידך אויב א נכרי איז עובר אויף איינע פון די ז' מצוות, באקומט דער עונש וואס איז היפך זיין מציאות].

ווי גערעדט אמאל דער טעם לזה וואס בא אידן זיינען דא עונשים מן הקל אל החומר, משא"כ בא גויים איז דא נאר איין עונש, דער עונש פון היפך החיים].

און די ז' מצוות וואס די גוים זיינען מקיים, וואס דערמיט קענען זיי דערגרייכן אין שרש הנבראים, האבן זיי באקומען פון אדה"ר, און בא נח איז צוגעקומען דער מצוה פון אבר מן החי, און פון דעם האבן ב"נ בפשטות דעם כח דערגרייכן אין שרש הנבראים.

וואס מכ"ז איז פארשטאנדיק אז דער ענין פון "תרומה" מלשון הרמה - איז אן עבודה וואס איז דא בכח הנבראים, ביז אז מ'איז מרים א זאך אין שרש הנבראים.

אבער דאס איז אלץ אין דער גדר פון נבראים, ובדוגמא ווי מ'זאגט אז די עלי' איז פון "בירא עמיקתא" אין "איגרא רמה", וואס דאס גופא וואס מ'זאגט "איגרא רמה" און "בירא עמיקתא" איז פארשטאדניק אז מ'רעדט אין דעם בנין פון סדר ההשתלשלות, וואו ס'איז שייך זאגן אז ס'איז דא א "איגרא", א גג, און א "בירא" א בור.

אבער מ'רעדט ניט בנוגע צו די דרגא וואס איז למעלה פון "איגרא רמה", וואס דאס איז העכער פאר שרש הנבראים, און העכער פאר דעם גאנצן בנין פון סדר ההשתלשלות.

ה. וואס עפי"ז קומט אויס אז דער ענין פון "תרומה" וואס איז בכח הנברא וואס ער איז מפריש און מרים, איז פונקט פארקערט פון דער ענין פון "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וואס איז דוקא מצד הכח מלמעלה -

דארף מען האבן ביאור פארוואס ווערט פרשתנו אנגערופן פ' תרומה, בשעת דער תוכן פון די פרשה איז דער ענין המשכן וואס איז פונקט פארקערט ווי דער ענין התרומה?

לכאו' וואלט מען געקאנט זאגן אז מ'האט קיין ברירה ניט, ווארום דוקא דער ווארט "תרומה" שטייט בסמיכות צו התחלת הפרשה, משא"כ דער ווארט "מקדש".

דאס איז אבער נאר א ביאור אין פשט"מ, און ווי דאס איז מצד כח הנברא, ווען מ'רעדט אבער ווי יעדער ענין אין תורה איז בתכלית הדיוק, ווערט די שאלה פארוואס דער אויבערשטער האט ניט געלייגט דער פסוק "ועשו לי מקדש" בסמיכות צו התחלת הפרשה, און דעמאלט וואלט די פרשה געהייסן "מקדש"?

ואדרבה, דאס האט אויך א קלעפ אין פשטות הענינים, אז פאר דערויף וואס מ'זאגט די פרטים ווי מ'דארף צוגיין בויען דעם ביהמ"ק, אז ס'דארף זיין "ויקחו

לי תרומה גו'", און דערמיט דארף מען קויפן די אלע פרטים פון דעם משכן - דארף זיין "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", און דערנאך וועט קומען די פרטים, "ויקחו לי תרומה גו'", און די ציווי צו בויען די משכן, אנהויבנדיק פון דעם ארון, און דערנאך די קרשים, און די ירעות וכו'.

ו. דער כללות הביאור אין דעם:

דער כללות הענין פון "ושכנתי בתוכם", האט זיך אנגעהויבן בא מ"ת, וואס דעמאלט איז געווען "וירד ה' על הר סיני", "ואל משה אמר עלה אל ה'", וואס דאס האט אויפגעטאן אז "עליונים ירדו לתחתונים" און "תחתונים יעלו לעליונים".

און דעמאלט איז אויך געווען דער ענין פון אמירת "נעשה ונשמע", ביז אז דאס איז אויך אראפגעקומען אין פרטים פון א "משכן" ווי ער איז דערנאך ממשיך אין פ' יתרו אז "מזבח אדמה תעשה לי גו'", און "מזבח אבנים תעשה לי גו'".

דאס איז אבער אלץ ווי דער ענין האט זיך אויפגעטאן מלמעלמ"ט, בכחו של הקב"ה.

דערנאך וויל אבער דער אויבערשטער אז עס זאל זיין עבודת האדם מלמטלמ"ע, וואס דאס איז אין אן אופן פון מקל אל הכבד דוקא, און "ילכו מחיל אל חיל", וואס דערפאר קומט מען דערנאך צו פ' תרומה, מלשון הפרשה והרמה, אז עס דארף זיין די הפרשה און הרמה בעבודת האדם.

והביאור בזה:

בא מ"ת האט זיך אויפגעטאן דער הרמה און העלאה פון די גאנצע וועלט, גאנץ "תחתונים" זיינען בתעלה געווארן "לעליונים", ביז אז דאס האט דורכגענומען ניט נאר דעם סוג המדבר, נאר אויך דעם סוג החי, אז "שור לא געה וצפור לא צפצף כו'".

וואס דער כח לכל זה איז געקומען פון "ואני המתחיל", א כח מלמעלמ"ט וואס האט געפועל'ט אין וועלט לפי שעה.

די כוונה איז אבער אז א איד זאל אויפהויבן די וועלט ע"י עבודתו, איז מצד עבודתו וואס איז מלמטלמ"ע קען ער ניט אויפהויבן די גאנצע וועלט מיט איין מאל, נאר ער מוז גיין מן הקל אל הכבד און "ילכו מחיל אל חיל" - פריער איז ער מפריש איין חלק אין וועלט וואס געהערט צו אים, און ער איז מרים און מעלה דער חלק, און דערנאך איז ער מפריש א צווייטער חלק און איז דאס מרים און מעלה וכו'.

וואס דאס איז די עבודה פון "תרומה", מלשון הפרשה און הרמה, אז פריער האט א איד צוטאן חלקו בעולם, מיט ממונו שלו, מיט די ניצוצות שלו, מיט אן ענין וואס איז א זמן גרמא, און ער איז דאס מפריש, און דערנאך מרים און מעלה צו אלקות.

און וועלכער חלק בעולם, און וועלכער ענין איז א זמן גרמא פאר אים - ווייזט אים אן תורה וואס זי באלייכט אלע ענינים פון וועלט, פון צייט צו צייט אז דער און דער ענין דארף ער פריער טאן און דערנאך טאן א צווייטער ענין.

און אזוי איז א איד עובד עבודתו בכל הענינים שלו, און ער גייט מן הקל אל הכבד, ביז אז ער איז מפריש אלע ענינים זיינע און ער איז זיי מעלה צו אלקות.

וואס דוקא אין דער "ושכנתי בתוכם" וואס א איד טוט אויף מלמטלמ"ע מן הקל אל הכבד - איז די כוונה למעלה, ווארום מצד דער "ושכנתי בתוכם" וואס איז געווען בא מ"ת, איז דאס געווען בכחו שלמעלה, אז וויבאלד אז למעלה איז "אין כח חסר

הנחה פרטית בלתי מוגה

פועל" - דערפאר האט דאס גע'פועל'ט אז אויך "תחתונים" זאלן עולה זיין "לעליונים".

די כוונה איז אבער אז א איד זאל אראפקומען אין עוה"ז הגשמי און דארטן פועל זיין ע"י עבודתו אז די וועלט זאל נתעלה ווערן צו אלקות, וואס דאס טוט ער דוקא דורך דעם וואס ער איז עובד עבודתו מן הקל אל הכבד, און צוביסלעך איז ער מעלה יעדער חלק בעולם.

וואס דוקא די עבודה האט די מעלה פון "אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו" ד.ה. אויך מערער פאר די "תשעה קבין" וואס האט זיך אויפגעטאן בא מ"ת.

און אז ער האט דער "קב שלו" בשלימות באקומט ער אין דעם "קב שלו" אויך די "תשעה קבין של חבירו".

ז. וואס עפ"ז איז פארשטאנדיק פארוואס פרשתנו ווערט אנגערופן פ' תרומה אע"פ וואס אין איר רעדט זיך בעיקר וועגן דעם משכן און מקדש - ווארום דוקא אין דער פרשה רעדט זיך ווי דער משכן ווערט אויפגעטאן ניט מצד א נתינת כח מלמעלה, וואס דאס איז בכללות ווי דאס איז געווען בא מ"ת, נאר ווי דער משכן און מקדש ווערט אויפגעטאן דורך דער ענין פון "תרומה", אן עבודה מלמטלמ"ע, וואס א איד איז מפריש און דערנאך מרים די ענינים אין וועלט צו אלקות.

וואס דאס איז דער תוכן פון גאנץ פ' תרומה, וואו ער רעכנט אויס די אלע פרטי הדברים, די י"ג דברים און ט"ו דברים וואס מ'האט געדארפט נוצן בכדי עס זאל זיין "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

און די אלע פרטים וואס ער רעכנט אויס אין דער פרשה תרומה פון וואס מ'מאכט א משכן ומקדש להקב"ה - האט יעדער איד בעבודתו הפרטית, בכדי ער זאל קענען אויפמאכן א משכן און מקדש וואס דארטן זאל זיין "ושכנתי בתוכם".

ח. לכאו' איז אבער ניט פארשטאנדיק:

די ענינים פון דער משכן וואס ווערן דערציילט אין פ' תרומה זיינען לכאו' "מאי דהוה הוה" (ווי מפרשים פרעגן), ווארום זיי וועלן ניט זיין נוגע צו די שפעטערדיקע דורות, און ס'איז ניטא קיין נפק"מ לפועל נפק"מ לפועל צו אידן אין דורות לאח"ז וואס איז געווען אין משכן - איז וואס דערציילט מען דאס מיט אלע פרטים, ביז אז מ'זאגט אז דערפון דארף א איד ארויסנעמען א הוראה?

בנוגע צו דער ביהמ"ק וואס ווערט דערציילט אין יחזקאל, ועד"ז דער בית פון שלמה המלך - זאגט דאך דער רמב"ם (הל' ביהב"ח פ"א ה"ה) אז דאס וועט זיין נוגע לע"ל צו וויסן ווי צו בויען דער בית השלישי, אבער בנוגע צו דעם משכן זיינען דאך רוב הפרטים נאר געווען נוגע צו די אידן אין מדבר, און ווייטער איז דאס ניט נוגע?

בנוגע צו די בגדי כהונה, וועט דאס זיין נוגע צו וויסן - אבער וועגן די בגדי כהונה ווערט ניט דערציילט אין פ' תרומה, נאר ערשט אין פ' תצוה.

ועד"ז קען מען ניט ענטפערן אז די כלים וואס ווערן דערציילט אין פ' תרומה וועלן זיין נוגע צו וויסן - ווארום די כלים זיינען ניט דער עיקר המשכן, ווי ס'איז פארשטענדיק בפשטות, אז די כלים לייגט מען אריין אין דעם משכן, וואס דער משכן באשטייט פון די קרשים און די יריעות וכו', וואס די אלע זאכן וועלן ניט זיין נוגע לפועל.

ס. איז דער ביאור אין דעם:

די תורה איז נצחית, וואס דערפאר זיינען אלע ענינים וואס תורה דערציילט נצחיים.

וואס דאס איז דער טעם אויף דעם וואס מ'זאגט "תפילות כנגד קרבנות תקנום" - ווארום כאטש אז נאך דעם חורבן ביהמ"ק זיינען נתבטל געווארן דער ענין הקרבנות - אבער וויבאלד אז תורה איז נצחית, קומט ארויס דער ענין פון קרבנות אין אן אנדער ענין, וואס דאס איז דער ענין התפלה.

וואס דער פירוש אין דעם איז - אז תפילות זיינען דער זעלבער ענין ווי קרבנות, נאר דאס איז דער ענין הקרבנות ווי דאס קומט אראפ אין א נידעריקער דרגא.

ועד"ז איז בנוגע צו דער כלל וואס די גמ' זאגט אז "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה", אז תורה האט געגעבן דעם כח אז כאטש עס וועט פעלן דער ענין פון עולה כפשוטו, זאל מען קענען אויפטאן די זעלבע ענינים דורך דעם וואס מ'וועט לערנען די דינים וכו' וואס זיינען פארבונדן מיט א קרבן עולה.

ועד"ז איז פארשטאנדיק בנדו"ד:

די תנחומא זאגט אז יחזקאל האט געפרעגט בא דעם אויבערשטן פארוואס ער הייסט אים זאגן די אידן "צורת הבית ותכונתו ומוצאיו ומובאיו וכל צורותיו" מ'געפינט זיך דאך אין גלות, און דאס וועט ערשט זיין נוגע צו וויסן ווען מ'וועט דארפן בויען דעם ביהמ"ק?

וואס די שאלה איז א שאלה וואס דארף זיין ע"פ תורה, בכדי צו ארויסרופן אן ענטפער פון דעם אויבערטשן.

האט אים דער אויבערשטער געענטפערט: דורך דעם וואס די אידן וועלן לערנען די ענינים פון ביהמ"ק בזמן הגלות, איז "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית".

י. וואס עד"ז איז פארשטאנדיק בנוגע צו פ' תרומה:

אע"פ אז די ענינים פון דער משכן זיינען ניט נוגע בפועל, איז אבער דורך דערויף וואס מ'לערנט וועגן די י"ג דברים און די ט"ו דברים, און מ'לעבט מיט דעם וואס מ'לערנט כתורת אדה"ז - בויט מען אויף דעם משכן, און עס ווערט "ושכנתי בתוכם" אין די י"ג און ט"ו דברים.

וכמבואר אין תורה אור אז דער "ועשו לי מקדש" האט אין זיך ביידע פירושים, סיי מלשון ציווי, און סיי מלשון הבטחה, אז דער אויבערשטער זאגט צו אידן אז עס וועט זיכער אויפגעבויט ווערן דער משכן.

וואס דאס טוט אויף יעדער איד אפילו אין זמן הגלות דורך דעם וואס ער לערנט די ענינים, און ער לעבט מיט זיי.

וע"ד ווי דאס איז געווען בא יחזקאל, אז ניט ער האט געלערנט מיט די אידן וועגן דעם ביהמ"ק און ער האט זיי אנגעוויזן מיטן פינגער אז אט דא איז דער היכל, און אט דא איז דער מזבח וכו' (וואס דעמאלט איז דאך געווען דער ביהמ"ק קיים) - יחזקאל איז דאך אבער געווען אויף הר כבר, אין חו"ל, איז דער איינציקער וועג ווי ער האט געלערנט מיט די אידן "צורת הבית ותכונתו כו'" איז ווי דער ביהמ"ק שטייט אין תורה, און דורך דערויף האט זיך אויפגעטאן דער "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית".

וואס עד"ז איז פארשטאנדיק בנוגע צו יעדער אידן אויך בזמן הגלות הזה, אז דורך דעם וואס מ'לערנט די ענינים וואס רעדן זיך אין פ' תרומה, טוט מען אויף דער בנין המשכן.

יא. לפי"ז ווערט אבער א שאלה - פארוואס איז מען מדגיש דער לימוד פון משכן וואס וועט סיי ווי ניט אויפגעבויט ווערן, און ניט דער לימוד פון הלכות ביהמ"ק, וואס דארף אויפגעבויט ווערן בקרוב ממש?

איז דער ביאור אין דעם:

דער משכן איז אויפגעשטעלט געווארן אין מדבר, איידער אידן זיינען געקומען צו אן ארץ נושבת.

וואס אע"פ אז אין מדבר זיינען געווען צוויי זמנים, איין זמן פאר מ"ת און דער צווייטער זמן נאך מ"ת, וואס בפשטות איז דער ריבוי הזמן אין מדבר געווען נאך מ"ת - איז דאס אבער פארט געווען א מדבר "הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים" (עקב ח, טו), און אן "ארץ ציה ועיף". (תהלים סג, ב).

און אע"פ אז דארטן איז געווען מן און ענני הכבוד און דער באר, און אין יעדער ארט וואו אידן זיינען אנגעקומען האבן זיי געפועל'ט א בירור, ווי די גמ' לערנט אפ אין שבת צי די מקומות וואו די אידן זיינען געווען במדבר האבן א דין פון רה"ר, אדער רה"י, אדער א כרמלית וכו' - איז דאס אבער געווען א מדבר, און ניט אין אן ארץ הנושבת.

און פונדעסטוועגן האבן אידן געמאכט א משכן אין דעם מדבר, וואס איז טאקע געווען אין אן אופן פון "ואתהלכה באוהל", אבער דארטן איז געווען "ושכנתי בתוכם".

און ווען מ'וויל ארויסנעמען א הוראה ווי אידן דארפן זיך פירן אין דעם איצטיקן גלות וואס איז נאך איידער די אתחלתא דגאולה, און ס'איז א חושך כפול ומכופל, בדוגמא ווי די אלע לשונות וואס מ'האט פריער דערמאנט בנוגע צו דעם מדבר - לערנט מען ארויס די הוראה ניט פון א ביהמ"ק וואס מ'האט געבויט אין אן ארץ הנושבת, נאר מ'לערנט ארויס א הוראה פון א משכן וואס מ'האט אויפגעבויט אין א מדבר.

אז אויך אין אזא חושך כפול ומכופל קען מען אויפבויען א משכן "דאיקרי מקדש" און א מקדש "דאיקרי משכן" וואס אין איר זאל זיין "ושכנתי בתוכם", פונקט ווי די אידן האבן דאס געטאן אין דעם מדבר נאך איידער זיי זיינען אנגעקומען אין אן ארץ הנושבת.

יב. און דער "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" וואס מ'טוט אויף אין דעם חושך כפול ומכופל פון גלות איז דורך דעם וואס ס'איז דא דער "ויקחו לי תרומה", אז מ'איז מפריש פון די אייגענע ענינים, און דערנאך איז ער דאס מהים און מעלה צו אלקות.

און דער כח אויף דערויף האט יעדער איינער, ווארום וויבאלד אז ס'איז שוין לאחר מ"ת און לאחר דער ענין פון "עולם על מילואו נברא" - שטייט שוין בכח דער ענין פון "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" אין וועלט, א איד דארף דאס נאר ארויסברענגען מן הכח אל הפועל, דורך דעם וואס ער טוט אויף דער "ויקחו לי תרומה" אין חלקו בעולם.

און וויבאלד אז דער אויבערשטער האט אנגעזאגט דער ציווי פון "ויקחו לי תרומה" צו יעדער אידן במיוחד, "תרומה" ל' יחיד (און ניט "תרומות") - איז א זיכערע זאך אז יעדער איד האט דער כח לזה, ווארום "איני מבקש אלא לפי כחן".

און דערפאר זאל א איד ניט זאגן אז ער וועט זיך פארלאזן אויף די אידן ארום זיך, בדוגמא ווי מ'זאגט יעדער אינדערפרי "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך" (ווי דער אלטער רבי שרייבט בסידורו), קען דאך א איד מיינען אז ער וועט זיך כולל זיין מיט אלע אנדערע אידן, און ניט טאן עבודתו הפרטית - זאגט מען אים "ויקחו לי תרומה" לשון יחיד, אז מ'מיינט אים אליין, בדוגמא ווי מ'האט גערעדט אין דער פריערדיקער התוועדות אז די עשה"ד זיינען געזאגט געווארן לשון יחיד, אז מ'מיינט יעדער איינעם באזונדער.

יג. דערביי קומט צו נאך א נקודה:

די ביידע פירושים אין דעם ווארט "תרומה" מלשון הפרשה און מלשון הרמה - שטייען ביידע אין דעם זעלבן ווארט, און זיי שטייען דוקא אין דעם סדר - פריער מלשון הפרשה און דערנאך מלשון הרמה, והביאור בזה:

ס'איז דא א גרויסע נפק"מ אויב מ'גייט צו אויף צוגרייטן א זאך און מ'ווייסט אויף וואס מ'דארף דאס האבן, אדער מ'גייט צו דער זאך אן וויסן אויף וואס מ'דארף דאס האבן.

לדוגמא: אז מ'ווייסט אז מ'דארף האבן א זאך צוליב אכילה, איז די הכנה ווי צו גיין קריגן די זאך אין אן אופן אז מ'זוכט צי דאס איז "חיך אוכל יטעם",

בשעת מ'ווייסט אז מ'דארף האבן א זאך פאר א לבוש - זוכט מען עפעס וואס וועט פארהיטן פון קור וחום.

ווען מ'ווייסט אז מ'דארף דאס האבן פאר א בית - זוכט מען אנדערע ענינים, ועד"ז איז דאס אין עבודת האדם.

ווען מ'ווייסט אז מ'דארף געבן א עני צדקה - גרייט מען צו ענינים וואס דער עני דארף האבן, און אז דאס זאל זיין בסבר פנים יפות וכו'.

ווען מ'וויל האבן הצלחה אין לימוד התורה - גרייט מען צו ענינים וואס וועלן אויפעפענען חב"ד שבנפשו.

ועד"ז איז פארשטאנדיק בעניננו:

ווען מ'ווייסט אז די הפרשה איז צוליב די הרמה און עלי' אין אלקות וואס דארף דערנאך ארויסקומען פון די הפרשה - איז די הפרשה באופן אחר לגמרי, בשעת מ'ווייסט דאס ניט.

וואס דערפאר גייט דער סדר אין עבודה אז פריער איז מען מפריש דער זאך, אבער מ'ווייסט אז די הפרשה איז צוליב דעם וואס דאס וועט דערנאך נתעלה ווערן אין אלקות, און דערנאך איז דא די הרמה אז מ'איז דאס מעלה אין אלקות בפועל.

וואס דאס איז ע"ד ווי רש"י זאגט גלייך אויף "ויקחו לי תרומה", "ויקחו לי - לשמי", די הפרשת התרומה איז "לשמי", בכדי אז דאס זאל נתעלה ווערן אין אלקות.

און דעמאלט ווערט דער "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" אין די י"ג און ט"ו דברים באופן נעלה ביותר, ווארום גלייך מלכתחלה וואס מ'איז זיי מפריש ווייסט מען וואס די כוונה בזה איז.

יד. וויבאלד אז סדר אין תורה איז אויך תורה, איז אויך דער סדר פון די י"ג (ט"ו) דברים מדוייק, און דערפאר דארף מען דערפון אויך ארויסנעמען א הוראה.

גלייך אין דעם ערשטן פסוק וואס ער זאגט "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" איז דער פסוק ממשיך "זהב וכסף ונחושת", און ערשט אין די ווייטערדיקע פסוקים רעכנט מען אויס די אנדערע זאכן.

וואס דערפון איז פארשטאנדיק אז דער עיקר פון די אלע י"ג (ט"ו) דברים איז זהב, כסף און נחושת, און אין זיי זיינען נכלל די אלע אנדערע ענינים.

דער טעם פארוואס ער הויבט אן מיט "זהב" דוקא:

איינער קען טענה'ן אז ער איז גרייט אוועקגעבן תרומה אין אן אופן פון הפרשה והרמה פון "נחושת", אבער ער איז ניט גרייט אנהויבן פון מפריש זיין פון "כסף" און "זהב" שלו.

אז ער וועט ווערן עלטער און קליגער און פרומער, און דער עיקר - רייכער - וועט ער דעמאלט טראכטן וועגן מפריש זיין אויך פון זיין כסף וזהב.

זאגט מען אים אז דער דין אין שו"ע בכ"מ איז - אז מ'דארף געבן "מן המבוחר" "מן היפה", דארף ער גלייך געבן פון זיין "זהב".

און דערנאך אז מ'לערנט מדרש און ער זאגט אז עס זיינען דא "עשר מיני זהב", זאגט מען אים אז דאס איז ניט מספיק א נידעריקערע סוג פון זהב, וואס דעמאלט איז דאס נחושת שבזהב וכיו"ב, נאר ער דארף גלייך געבן פון דעם העכסטן סוג אין זהב.

וואס אע"פ אז מ'האט פריער גערעדט אז די סדר העבודה פון "ועשו לי מקדש" און די הפרשה והרמה פון תרומה דארף זיין מן הקל אל הכבד - איז דאס אבער נאר בנוגע צו וועלט און בנוגע צו א זולת.

ווען עס רעדט זיך אבער מיט זיך אליין - דארף די עבודה גלייך אנהויבן פון דער העכסטע ענין, מפריש זיין פון זיין זהב.

און דערנאך ווען ער דערווייסט זיך אז ס'איז דא כסף און נחושת גיט ער אויך תרומה פון זיי.

סו. עד"ז קען איינער טענה'ן לאידך גיסא:

ער איז שייך נאר צו זהב, במילא וויל ער געבן תרומה נאר פון זהב, אבער מיט כסף און נחושת וויל ער ניט האבן צו טאן.

ער איז טאקע מודה אז כסף און נחושת זיינען דברי קדשים, אבער דאס קומט ניט צו זיין דרגא - ער איז "זהב", קדש הקדשים, וואס דארטן איז כרובים של זהב, בדים של זהב, די ווענט אנגעשמירט מיט זהב.

ווען עס קומט אבער צו דעם "היכל" - אה, דאס איז ניט פאר אים! ער איז שייך צו קדה"ק.

זאל זיך א צווייטער פארנעמען מיט כסף און נחושת, מיטן היכל און מיטן אולם וכו'.

זאגט מען אים אז אפילו אויב ער מיינט אז ער איז קדה"ק, און אפילו אויב דאס איז טאקע אזוי - דארף ער אבער וויסן אז די קדושה פון קדה"ק איז תלוי אז פריער זאל זיין א היכל מיט אן עזרה וכו'.

דערפאר דארף ער אויך האבן צו טאן מיט כסף, ווארום אין דערויף איז תלוי קדושתו!

טז. דערנאך טענה'ט ער אז ער וויל ניט האבן צו טאן מיט נחושת, ווארום נחושת איז א דרגא נמוכה, ביז אז אפילו משה רבינו וואס ער האט געהאט דעם ציווי "קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' גו'", איז אבער ווען די נשים זיינען געקומען מיט די "מראות הצובאות" וואס זיינען געווען פון נחושת איז "משה מואס בהן מפני שעשויים ליצר הרע" (רש"י ויקהל לח, ח).

טענה'ט ער אז ער וויל ניט האבן צו טאן מיטן כיור, וואס פון איר וואשט מען די הענט - ער שטעלט העכער פאר די ענינים.

זאגט מען אים אז. דער אויבערשטער האט געזאגט משה'ן אז ער זאל נעמען די מראות הצובאות" פון די נשים "כי אלו חביבין עלי מן הכל" ווארום דורך זיי האבן די נשים צדקניות אויפגעשטעלט "צבאות ישראל" אין מצרים וואס זיי האבן דערנאך געזאגט "זה א-לי ואנוהו" און דורך זיי האט משה רבינו אליין געקאנט ארויסגיין פון מצרים.

און דערפאר איז דערנאך מאכט מען פון די "מראות הצובאות" דעם כיור, וואס דורך דעם ווערט "שלום בין איש לאשתו", ווארום דאס איז מטהר אן אשה לבעלה (רש"י שם).

וואס דערפון איז אויך אן ענטפער צו דעם וואס טענה'ט אז ער וויל ניט האבן צו טאן מיט נחושת, ווארום דאס איז א נידעריקע מדריגה, ביז אז מ'זאגט אז "נחושת" איז פון לשון "נחש" (נסמן בלקו"ש ח"ו ע' 158), און ווי עס שטייט "נחש נחושת".

זאגט מען אים אז ער דארף יורד זיין אין דעם "בירא עמיקתא" אין "נחושת" און דארטן אויפטאן אז דארטן זאל אויך זיין "ושכנתי בתוכם".

יז. און דוקא אז מ'נעמט תרומה פון די דריי ענינים "זהב כסף ונחושת", וואס זיי זיינען כולל אלע י"ג (ט"ו) דברים - מאכט מען אויף דעם "מקדש" וואס דארטן איז "ושכנתי בתוכם".

ובקרוב ממש זאל זיין דער "ושכנתי בתוכם", "ושכנתי בתוך או"א, אז דער אויבערשטער איז שוכן און מתלבש אין די ענינים פון כל אחד ואחד.

ונוסף לזה זאל זיין דער "ושכנתי בתוכם" כפשוטו אין דעם ביהמ"ק השלישי, וואס איז א ביהמ"ק נצחי, בקרוב ממש ובעגלא דידן.

* * *

יח. דערנאך קומט צו דער צווייטער זאך אין דעם שבת, וואס זי איז ו' אדר.

וואס בפשטות איז דער טאג פון ו' אדר ווי יעדער איינער פארשטייט אליין - ערב ז' אדר, דער יום הולדת און יום הסתלקות פון משה רבינו.

אבער ווייבאלד אז "כל יומא ויומא עביד עבידתי'" מוז מען זאגן אז נוסף דערצו וואס ו' אדר איז א ערב און א הכנה צו ז' אדר, האט דאס אויך אן ענין בפ"ע.

ועו"ד ווי דאס איז אין אלע ענינים פון "ערב", לדוגמא ערב שבת, ערב יו"ט, ערב ימות המשיח, ערב פסח - אז נוסף לזה וואס זיי זיינען אלע אן ערב און א הכנה צו א צווייטן טאג, - איז ווייבאלד אז "אין הקב"ה מקפח שכר כל ברי'", כמבואר אין לקו"ת ועאכו"כ בנוגע צו א זאך וואס איז פארבונדן מיט אידן - איז זיכער אויך דא אן ענין מיוחד אין דעם טאג.